

10.11.2020

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiakohta HE 209/2020 vp Hallituksen esitys laiksi meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksen mukaan valtio maksaisi merenkulun tukena työnantajille takaisin työnantajan sairausvakuutusmaksun, työnantajan osuuden työttömyysvakuutusmaksusta, ryhmähenkivakuutusmaksusta sekä vapaaehtoisesta vapaa-ajan tapaturmavakuutus- ja vapaa-ajan lisävuutusmaksusta. Ehdotuksella ei muutettaisi muita tukitekoja.

Lakia sovellettaisiin vain vuonna 2020 aiheutuneiden kustannusten perusteella maksettavaan tukeen. Esitys liittyy valtion vuoden 2021 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Tuen kustannus on 6-7 milj. euroa ja se huomioidaan momentilla 31.20.43.

Valtiovarainministeriö on lausunnossaan tuonut esiin seuraavat asiakohdat:

- Merimiesten eläkejärjestelmä uudistettiin kokonaisuudessaan vuonna 2016. Varustamoiden työeläkemaksun nousu nosti tuolloin tehdyssä uudistuksessa varustamoille maksettua tukea. Tästä syystä muiden maksujen korvaamista vastaavasti vähennettiin. Jotta tukirakenteen tasapaino säilyi, tukena ei enää maksettu työnantajan sosiaaliturvamaksua, työnantajan osuutta työttömyysvakuutusmaksusta, työnantajan osuutta ryhmähenkivakuutusmaksusta eikä työnantajan osuutta vapaaehtoisesta vapaa-ajan tapaturmavakuutus- ja vapaa-ajan lisävuutusmaksusta.
- Ehdotuksen mukaan nämä aiemmin poistetut tukierät palautettaisiin väliaikaisesti. Ehdotuksen mukainen tuki kohdistuisi vuonna 2020 aiheutuneisiin kustannuksiin, mitä perustellaan covid19-pandemian poikkeuksellisilla vaikutuksilla merenkulun toimialaan.
- Tukia tulisi hakea viimeistään 31.3.2021. Lain voimassaoloajaksi on kuitenkin esitetty vuoden 2021 loppua, mutta tukitoimenpiteiden väliaikaisuus ja ajallinen kohdentuminen huomioiden lain voimassaoloajan lyhentämistä pidettiin tarpeellisena arvioida.
- Esitetty lisätukea olisi mahdollista hakea samassa yhteydessä, kun työnantajat hakevat loppuvuoden 2020 tukia. Esityksestä aiheutuva hakuprosessi ei siten vaatisi hallinnollisia lisäresursseja liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla.
- Esitetty lakimuutos lisäisi valtion määrärahatarvetta 6-7 milj. eurolla vuonna 2021. Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvoksi vuodelle 2021 on varattu (momentille 31.20.43) 89 milj. euron arviomääräraha meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamiseen. Lakiesityksen myötä liikenne- ja viestintäministeriö on todennut, että vuoden 2021 määrärahataso on mahdollisesti ylimitoitettu, sillä siinä ei ole huomioitu covid19-pandemian vaikutuksia mää-

rärahatarpeeseen. Ylimoitettua osuutta esitetään uuden tuen katteeksi. Vuoden 2020 osalta tarvearviota on esitetty alennettavaksi 80 milj. euroon vuoden 2020 seitsemännessä lisätalousarviossa, koska määrärahatarve arvioidaan 75-76 milj. euroon.

- Yritysten selviytymistä koronapandemian aiheuttaman kysynnän laskun yli tuetaan valtion toimesta usealla tavalla. Valtiovarainministeriö haluaa kiinnittää huomiota hallituksen jo tekemiin päätöksiin koronavirusepidemiaan liittyvien negatiivisten vaikutusten pienentämiseksi:

Finnveran Oyj:n kotimaan rahoitusvaltuuksia on nostettu 12 miljardiin euroon. Aiemmin enimmäisvaltuus oli 4,2 miljardia euroa ja rahoitusta oli myönnetty yhteensä noin 2 miljardin euron arvosta, eli kyseessä oli 10 miljardin euron lisärahoitus yrityksille. Lisäksi on nostettu valtion Finnveralle maksama luotto- ja takaustappioiden korvausosuus 50 prosentista 80 prosenttiin, mikä mahdollistaa epävarman tilanteen vaatiman riskinoton.

Business Finland avasi kaksi uutta rahoituspalvelua koronavirustilanteen vuoksi. Ne osoitettiin Suomessa toimiville pk-yrityksille, jotka työllistävät 6-250 henkeä, ja midcap-yrityksille, joissa voi olla yli 250 henkeä töissä mutta joiden liikevaihto on alle 300 miljoonaa euroa vuodessa. Niihin varattiin tämän vuoden lisätalousarvioissa 980 milj. euron valtuus. Rahoituspalvelut suunnattiin seuraaville aloille: matkailu, matkailun oheispalvelut, luovat ja esittävät alat sekä kaikki toimialat, joiden tuotantoketjujen toimivuuteen koronavirustilanne on vaikuttanut tai vaikuttamassa. Nämä koronatukihaut suljettiin 8.6.

Yrityssektorille myönnettiin kustannustukea huhti-toukokuun vähentyneen liikevaihdon perusteella. Tukea maksettiin niillä toimialoilla, joilla liikevaihto on vähentynyt kattavasti, mm. sekä meri- että sisävesiliikenteen henkilö- ja tavarakuljetuksessa. Tavoitteena on ollut pienentää konkurssiin ajautuvien yritysten määrää turvaamalla yritysten maksuvalmiutta. Tuella on edistetty yritystoiminnan jatkuvuutta ja ylläpidetty taloudellista tuotantokapasiteettia. Konkurssien ehkäisemisellä pyritään siihen, että työllisyystilanne voisi parantua nopeammin kriisin jälkeen. Kustannustuen uusi hakukierros on osana vuoden 2020 seitsemättä lisätalousarviota ja tukeen on käytettävissä 550 milj. euroa.

Huoltovarmuuskeskus on tukenut merikuljetuksia huoltovarmuuden kannalta tärkeän rahtiliikenteen varmistamiseksi. Valtio on maksanut varustamoille tukea, jolla on katettu rahtitulojen ja taloudellisesti kannattavaan liikennöintiin vaadittavan tulotason erotus. Huoltovarmuuskeskus varautui käyttämään toimenpiteisiin 45 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2020 toisessa lisätalousarviossa on valtuus myöntää huoltovarmuuskriittisen rahtiliikenteen liikennöintiin ja ylläpitämiseen koronapandemian aiheuttamassa tilanteessa valtion takausohjelmasta yhteensä enintään 600 miljoonan euron takauksia varustamoyhtiöille.

Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa myönnettiin n. 25 milj. euroa tukea lasti- ja matkustaja-alusvarustamoille koronakriisin ja siihen liittyvien rajoitusten seurausten kompensoimiseksi. Määrärahan mahdollistaman avustuksen tarkoituksena on varmistaa ja edistää merikuljetuskapasiteetin riittävyyttä, luottamuksen palautumista meriliikenteeseen, suomalaisen tonniston säilymistä sekä mahdollistaa varustamoiden toimintakyvyn ylläpitäminen.

Yritykset saavat liikkumavaraa talouteensa myös kaikkien verojen sekä työeläkemaksujen maksun lykkäämisellä sekä työeläkemaksun 2,6 prosentin alennuksella vuoden loppuun asti. Lisäksi veroista perittävää viivästyskorkoa alennetaan.

Lain merimieseläkelain 142 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (196/2020) mukaan Merimieseläkekassa voi varustamon pyynnöstä siirtää merimieseläkelain mukaisen eläkevakuutusmaksun eräpäivää enintään kolmella kuukaudella. Lailla helpotetaan varustamoiden hankalaa taloustilannetta, jonka koronavirusepidemia on aiheuttanut. Lakia sovelletaan ajalla 10.4.2020 - 31.7.2020 erääntyviin eläkevakuutusmaksuihin.

Väylämaksun puolitusta päätettiin jatkaa myös vuoden 2020 jälkeen vuoden 2021 talousarvion yhteydessä.

- Koronapandemia on supistanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista alkuvuonna 2020. Bruttokansantuotteen arvioidaan kuitenkin supistuvan 4,5 % v. 2020. Taloudellisen aktiiviteetin heikkenemisellä ja vuoden 2020 lisätalousarvioihin sisältyneillä elvyttävillä toimenpiteillä on merkittävä vaikutus julkisen ja valtiontalouden rahoitusasemaan. Poikkeuksellisen mittavat elvytystoimenpiteet koronapandemiasta johtuen ovat lisänneet valtion velanottoa 19,6 mrd. eurolla ja nostaneet Suomen julkisen talouden velan yli 70 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen.

budjettineuvos

Kati Jussila